

Väljaandja:	Põllumajandusminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	14.12.2019
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2020
Avaldamismärge:	RT I, 11.12.2019, 17

Veiste brutselloosi tõrje eeskiri¹

Vastu võetud 21.07.2004 nr 120

[RTL 2004, 103, 1678](#)

jõustumine 06.08.2004

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
20.05.2010	RT I 2010, 25, 122	04.06.2010 , osaliselt 1.01.2011, 4.03.2011
25.06.2014	RT I, 28.06.2014, 76	01.07.2014
28.11.2017	RT I, 06.12.2017, 1	01.01.2018
22.03.2018	RT I, 29.03.2018, 1	01.04.2018
05.12.2019	RT I, 11.12.2019, 4	14.12.2019

Määrus kehtestatakse «[Loomatauditõrje seaduse](#)» § 43 lõike 2 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

(1) Määruses sätestatakse tegutsemisjuhised veiste brutselloosi ennetamiseks ja tõrjeks ning taudikahtlastelt ja taudistunud loomadelt pärinevate saaduste käitlemiseks.

(2) [Kehtetu - [RT I, 28.06.2014, 76](#)- jõust. 01.07.2014]

§ 2. Veiste brutselloosi määratlus

Veiste brutselloos (edaspidi *brutselloos*) on *Brucella abortus*'e, harva ka *Brucella suis*'e või *Brucella melitensis*'e põhjustatud peamiselt krooniliselt kulgev ja enzootilise levikuga nakkushaigus, mida iseloomustavad peamiselt abordid, põõnamiste peetus ja põletikulis-nekrootilised muutused elundites. Brutselloosile on vastuvõtlikud ka siga, lammas, kits ja paljud teised imetajaliigid, samuti inimene.

§ 3. Kasutatud terminid

Määruses kasutatakse termineid alljärgnevas tähenduses:

- 1) veis – loomaliiki veis (*Bos taurus*), pühvel (*Bubalus bubalus*) või piison (*Bison bison*) kuuluv loom. Peatüki 2 kohaldamisel käsitatakse «veisena» kõiki veiseid, välja arvatud nuumapullid, eeldusel, et nad pärinevad ametlikult brutselloosivabast karjast ja et pädev ametiasutus tagab, et neid ei kasutata aretuses ning nad saadetakse karjast otse tapmisele;
- 2) kogumiskeskus – loomapidamishoone või -rajatis ning loomaoksjoni ja loomalaada pidamiseks kasutatav loomapidamishoone või -rajatis, kuhu loomad kogutakse ja kus nad rühmitatakse enne vedu uude karja või tapamajja;
- 3) piirkond – territooriumi osa, mille pindala on vähemalt 2000 km², mis on veterinaarjärelevalve all ja mis hõlmab vähemalt üht maakonda;
- 4) brutselloosikahtlane veis – veis, kellele esinevad brutselloosile iseloomulikud kliinilised tunnused, ning veis, kelle vere seroloogilisel uuringul saadakse positiivne või kahtlane tulemus. Brutselloosikahtlaseks loetakse ka veised, keda peetakse karjas, kus lühikese ajavahemiku vältel aborteerib mitu veist.

2. peatükk

VEISEKARJA, RIIGI JA PIIRKONNA BRUTSELLOOSIALANE STAATUS

§ 4. Ametlikult brutselloosivaba veisekarja staatus

(1) Ametlikult brutselloosivaba veisekarjana käsitatakse karja, mis vastab järgmistele nõuetele:

- 1) selles ei ole veiseid, keda on vaktsineeritud brutselloosi vastu, välja arvatud lehmad, keda on vaktsineeritud vähemalt kolm aastat tagasi;
- 2) vähemalt viimase kuue kuu vältel ei ole veistel esinenud brutselloosi kliinilisi tunnuseid;
- 3) üle 12 kuu vanuseid veiseid on uuritud brutselloosile kas individuaalsete vereproovide seroloogilisel uuringul, ajavahemikuga kolm kuni 12 kuud, või neile on tehtud kolm piimaproovide seroloogilist uuringut kolmekuuse ajavahemikuga, millele on järgnenud vähemalt kuus nädalat hiljem individuaalsete vereproovide seroloogiline uuring. Uuringud on tehtud Euroopa Komisjoni määruse 535/2002/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 64/432/EMÜ lisa C ja otsust 2000/330/EÜ (EÜT L 80, 23.03.2002, lk 22–28) nõuete kohaselt ja uuringu tulemus on kõikidel juhtudel olnud negatiivne;
- 4) karja toodav veis pärineb ametlikult brutselloosivabast karjast. Üle 12 kuu vanuse veise karja toomisel on veisel vähemalt 30 päeva enne päritolukarjast lahkumist või hiljemalt 30 päeva jooksul pärast karja saabumist määratud Euroopa Komisjoni määruse 535/2002/EÜ nõuete kohaselt brutselloosi antikehade tase veres seerumi aglutinatsiooni reaktsiooni abil ja see on väiksem kui 30 rahvusvahelist ühikut (edaspidi *RÜ*) või veist on uuritud mõnel muul Euroopa Komisjoni poolt heakskiidetud uurimismeetodil ja uuringu tulemus on negatiivne. Brutselloosi suhtes uurimise korral peab hiljemalt 30 päeva jooksul pärast veise karja saabumist hoidma karja toodavaid veiseid isoleerituna karja muudest loomadest. Karja toodud veiseid on lubatud karja teiste loomadega kokku viia vaid juhul, kui nimetatud uuringu tulemus on negatiivne.

(2) Ametlikult brutselloosivaba veisekarja kohta väljastab Veterinaar- ja Toiduamet loomapidajale sellesisulise teatise.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(3) Veisekari säilitab ametlikult brutselloosivaba veisekarja staatuse kuni:

- 1) veisekarja uuritakse brutselloosi suhtes Euroopa Komisjoni määruse 535/2002/EÜ nõuete kohaselt kas piima koondproovidest piima ringprooviga (edaspidi *PRP*) või ensüümse immunosorbtsiooni analüüsiga (edaspidi *EIA*) kolm korda vähemalt kolmekuuse ajavahemikuga või piima koondproovidest PRP või EIA-ga kaks korda vähemalt kolmekuuse ajavahemikuga ning seejärel vähemalt kuus nädalat hiljem seroloogiliselt vereproovidest või vereproovidest seroloogiliselt kaks korda vähemalt kolmekuuse ja mitte rohkem kui 12-kuuse ajavahemikuga ning nimetatud uuringute tulemused on negatiivsed;
- 2) kõik karja toodavad veised on pärit ametlikult brutselloosivabast veisekarjast. Üle 12 kuu vanuse veise karja toomisel on veisel vähemalt 30 päeva enne päritolu karjast lahkumist või hiljemalt 30 päeva jooksul pärast karja saabumist määratud Euroopa Komisjoni määruse 535/2002/EÜ nõuete kohaselt brutselloosi antikehade tase veres seerumi aglutinatsiooni reaktsiooni abil ja see on väiksem kui 30 RÜ milliliitris või veist on uuritud mõnel muul Euroopa Komisjoni poolt heakskiidetud uurimismeetodil ja uurimise tulemus on negatiivne. Brutselloosi suhtes uurimise korral peab hiljemalt 30 päeva jooksul pärast veise karja saabumist hoidma karja toodavaid veiseid isoleerituna karja muudest loomadest. Karja toodud veiseid on lubatud karja teiste loomadega kokku viia vaid juhul, kui nimetatud uurimise tulemus on negatiivne;
- 3) karja toodaval veisel, kes pärineb brutselloosivabast karjast, kes on vähemalt 18 kuud vana ja keda on vaktsineeritud brutselloosi vastu, on vaktsineerimisest möödunud rohkem kui aasta. Sellisel veisel on vähemalt 30 päeva enne päritolukarjast lahkumist tehtud seroloogiline uuring aglutinatsiooni reaktsiooni meetodil ja antikehade tase vereseerumis on väiksem kui 30 RÜ milliliitris või mõni muu Euroopa Komisjoni poolt heakskiidetud uurimine ja uurimise tulemus on negatiivne.

(4) Kui vähemalt viimase kahe aasta jooksul on Eesti veisekarjadest olnud vähem kui 0,2% nakatunud veiste brutselloosiga ja kui karja toodavad veised pärinevad ametlikult brutselloosivabast veisekarjast ning nad ei ole nende veo käigus puutunud kokku madalama brutselloosistaatusega veistega, ei pea Veterinaar- ja Toiduameti nõusolekul lõike 3 punktis 2 toodud uuringut tegema.

§ 5. Brutselloosivaba veisekarja staatus

(1) Brutselloosivaba veisekarjana käsitatakse karja, mis vastab järgmistele nõuetele:

- 1) kari vastab § 4 lõike 1 punktides 2 ja 3 sätestatud nõuetele;
- 2) lehmvasikad või lehmullikad on enne kuue kuu vanuseks saamist brutselloosi vastu vaktsineeritud tüve 19 elusvaktsiiniga või enne 15 kuu vanuseks saamist vaktsineeritud surmatud 45/20 adjuvantvaktsiiniga, mis on vastavalt Euroopa Liidu õigusaktide nõuetele ametlikult kontrollitud ja heaks kiidetud või Euroopa Komisjoni poolt heakskiidetud mõne muu vaktsiiniga;
- 3) alla 30 kuu vanuste tüve 19 elusvaktsiiniga vaktsineeritud veiste veres on seerumi aglutinatsiooni reaktsiooniga määratud antikehade tase kõrgem kui 30 RÜ milliliitris, kuid madalam kui 80 RÜ milliliitris, tingimusel, et komplemendi sidumise reaktsiooniga saadakse tulemus, mis on 12 kuu jooksul enne uurimist vaktsineeritud loomade puhul väiksem kui 30 Euroopa Liidu ühikut (edaspidi *EL ühik*), ning kõigil muudel juhtudel väiksem kui 20 EL ühikut.

(2) Veisekari säilitab brutselloosivaba veisekarja staatuse kuni:

- 1) veisekarja uuritakse § 4 lõike 3 punktis 1 sätestatud nõuete kohaselt ja karja toodav veis vastab kas § 4 lõike 3 punktis 2 või § 4 lõikes 4 sätestatud nõuetele; või
- 2) karja toodav veis pärineb brutselloosivabast karjast ja üle 12 kuu vanuse veise karja toomisel on veisel vähemalt 30 päeva enne päritolukarjast lahkumist või hiljemalt 30 päeva jooksul pärast karja saabumist Euroopa Komisjoni määruse 535/2002/EÜ nõuete kohaselt kas vereseerumi aglutinatsiooni reaktsiooni põhjal määratud brutselloosi antikehade tase ning tase on väiksem kui 30 RÜ milliliitris, või uuritud brutselloosi suhtes komplemendi sidumise reaktsiooni meetodil ning uurimise tulemus on negatiivne; või
- 3) karja toodav veis pärineb brutselloosivabast karjast ja noorema kui 30 kuu vanuse veise karja toomisel, keda on vaktsineeritud tüve 19 elusvaktsiiniga, on veisel määratud antikehade tase seerumi aglutinatsiooni reaktsiooniga ning see on väiksem kui 80 RÜ milliliitris või looma on uuritud komplemendi sidumise reaktsiooni meetodil ning tulemus on hiljem kui 12 kuud enne uurimist vaktsineeritud loomade puhul väiksem kui 30 EL ühikut ning kõigil muudel juhtudel väiksem kui 20 EL ühikut.

§ 6. Ametlikult brutselloosivaba riigi ja selle piirkonna staatus

(1) Ametlikult brutselloosivaba riigi või selle piirkonnana EÜ Nõukogu direktiivi 64/432/EMÜ ühendusesisest veiste ja sigadega kauplemist mõjutavate loomatervishoiu probleemide kohta (EÜT L 121, 29.07.1964, lk 1977–2012) tähenduses käsitatakse riiki või piirkonda, mis vastab järgmistele nõuetele:

- 1) vähemalt kolme aasta jooksul ei ole registreeritud ühtegi brutselloosi tekitajast tingitud abordijuhtu ega ühtegi *B. abortus* 'e isoleerimise juhtu;
- 2) vähemalt 99,8% riigis või selle piirkonnas asuvatest veisekarjadest on viis aastat järjest tunnistatud ametlikult brutselloosivabaks veisekarjaks; nimetatud näitaja arvutatakse iga aasta kohta sama aasta 31. detsembri seisuga; riigis, kus brutselloosinakkuse korral likvideeritakse kogu kari, võib üksikud brutselloosijuhud eeltoodud protsendi arvutamisel välja jätta, kui epidemioloogiline uuring näitab, et haigusjuhud olid tingitud nakatunud loomade toomisest karja väljastpoolt riiki või piirkonda;
- 3) riigis või selle piirkonnas on olemas veiste identifitseerimise süsteem, mis võimaldab kindlaks teha iga veise päritolu- ja transiitkarja;
- 4) abortidest teatamine on kohustuslik ja abordijuhtusid uurib pädev asutus.

(2) Riigi või selle piirkonna brutselloosivabaks tunnistamiseks esitab Eesti või selle piirkonna kohta Euroopa Komisjonile EÜ Nõukogu direktiivi 64/432/EMÜ artikli 8 alusel andmeid Veterinaar- ja Toiduamet. Euroopa Komisjon teeb asjakohase otsuse Veterinaar- ja Toiduameti esitatud andmete põhjal.

(3) Ametlikult brutselloosivaba staatus säilib, kui:

- 1) riik või selle piirkond vastab lõike 1 punktides 1–3 sätestatud nõuetele, abortidest teatamine on kohustuslik ja kõik abordijuhud on Veterinaar- ja Toiduameti poolt uuritud;
- 2) viie aasta jooksul pärast brutselloosivaba staatuse omandamist on igal aastal Euroopa Komisjoni määruse 535/2002/EÜ nõuete kohaselt seroloogiliselt uuritud vähemalt 20% veisekarjade üle 24 kuu vanuste veiste vere- või piimaproove ja uurimise tulemus on negatiivne;
- 3) Veterinaar- ja Toiduametile teatatakse igast veisest, kellel kahtlustatakse brutselloosi, ja brutselloosikahtlusega veise vereproovi uuritakse vähemalt kahe seroloogilise uurimise meetodiga, millest üks on komplemendi sidumise reaktsioon. Abordi korral uuritakse asjakohaseid proove bakterioloogiliselt;
- 4) kahtluse kehtimise perioodiks, mis jätkub seni, kui punktis 3 nimetatud uuringute tulemused on selgunud, peatatakse brutselloosikahtlase karja ning selle karjaga epidemioloogiliselt seotud karjade ametlikult brutselloosivaba staatus;
- 5) brutselloosipuhangu korral tapetakse kogu veisekari. Vastuvõtlike loomaliikide loomad uuritakse asjakohaste uurimismeetoditega ning loomakasvatushoone või -rajatise sisseseade puhastatakse ja desinfitseeritakse.

3. peatükk ENNETAMINE

§ 7. Vaktsineerimine

Brutselloosivastane vaktsineerimine on keelatud.

§ 8. Brutselloosi ennetamine

(1) Brutselloosi ennetamine seisneb Eesti brutselloosivaba staatuse säilitamises, milleks järgitakse haigusele vastuvõtlike loomadega ja nendelt pärinevate saadustega liikmesriikide vahel kauplemise veterinaarnõudeid ja kaupade väljaspool Euroopa Liidu tolliterritooriumi asuvast riigist importimise veterinaarnõudeid ning loomade ühest karjast teise liikumise asjakohaseid nõudeid, korraldatakse brutselloosi seiret brutselloosi varajaseks avastamiseks karjas ja vajalike tõrjemeetmete rakendamiseks.

(2) Brutselloosi seirekava koostab ja seiret korraldab Veterinaar- ja Toiduamet. Brutselloosiseireks uuritakse aborteerunud looteid bakterioloogiliselt, et haigusetkitaja isoleerida ja identifitseerida, ning tehakse vere- ja piimaproovide seroloogilisi uuringuid.

(3) Laboratoorsed uuringud tehakse Veterinaar- ja Toidulaboratooriumis või volitatud laboratooriumis, kellel on akrediteeritud analüüsimetoodika brutselloosi diagnoosimiseks (edaspidi *laboratoorium*).
[RT I, 28.06.2014, 76- jõust. 01.07.2014]

(4) Seroloogiline uuring tehakse kas komplemendi sidumise reaktsiooni, puhverdatudbrutsella antigeeni reaktsiooni või EIA-ga, järgides Rahvusvahelise Epizootiate Büroo (*Office International des Epizooties, OIE*) välja antava käsiraamatu «*OIE Manual of Standards for Diagnostic Tests and Vaccines*» (edaspidi *käsiraamat*) viimase väljaande juhiseid ning Euroopa Komisjoni määruse 535/2002/EÜ nõudeid.

§ 9. Nõuded uute veiste karja toomisel

(1) Veisekarja toodavad veised peavad pärinema ametlikult brutselloosivabast veisekarjast.

(2) Üle 12 kuu vanused karja toodavad veised peavad olema uuritud seroloogiliselt brutselloositekitajate antikehade suhtes ning uuringu tulemus peab olema negatiivne.

(3) Lõikes 2 nimetatud uuring tuleb teha vähemalt 30 päeva enne veiste päritolukarjast lahkumist või hiljemalt 30 päeva jooksul pärast karja saabumist. Viimasel juhul peab karja toodavaid veiseid hoidma isoleerituna karja muudest loomadest. Karja toodud veiseid on lubatud karja teiste loomadega kokku viia vaid juhul, kui nimetatud uuringu tulemus on negatiivne.

(4) Lõikes 2 nimetatud seroloogilist uuringut ei nõuta, kui:

- 1) veised tuuakse karja Eesti territooriumil asuvas ametlikult brutselloosivabast veisekarjast;
- 2) veised pärinevad ametlikult brutselloosivabast veisekarjast liikmesriigis või selle piirkonnas, kus brutselloosi nakatunud veisekarjade osakaal viimase kahe aasta jooksul on olnud väiksem kui 0,2% ning loomad ei ole transportimise vältel olnud kontaktis madalama brutselloosialase staatusega veistega;
- 3) karja toodavad nuumpullid pärinevad ametlikult brutselloosivabast karjast, nad ei ole veo vältel olnud kontaktis madalamas brutselloosialase staatusega veistega, neid ei kasutata paaritamiseks ja viiakse sellest karjast otse tapamajja.

(5) Veterinaar- ja Toiduamet võib lubada ametlikult brutselloosivabasse karja tuua veiseid brutselloosivabast karjast, kui on täidetud järgmised nõuded:

- 1) veis on vähemalt 18 kuud vana;
- 2) kui veist on vaksineeritud brutselloosi vastu, siis on seda tehtud vähemalt üks aasta enne looma uude karja toomist;
- 3) veisele on tehtud seroloogiline brutselloositekitajate antikehade uuring vastavalt lõigetele 3 ja 4 ning uuringu tulemus on negatiivne;
- 4) lehma või lehmmullika karja toomisel loetakse kari brutselloosivabaks veisekarjaks kaheks aastaks, viimase vaksineeritud looma karja toomisest arvates.

(6) Kogumiskeskused tohivad vastu võtta üksnes loomi, kes on nõuetekohaselt märgistatud, pärinevad ametlikult brutselloosivabast veisekarjast ning vastavad lõigetes 1–5 toodud nõuetele.

(7) Põllumajandusloomi vahendav isik või kogumiskeskuse eest vastutav isik tagab, et veiste vastuvõtmisel kontrollitakse nende nõuetekohast märgistust ja kaasas olevat veterinaartõendit või -sertifikaati ning et veiseid ja veiserühmi, kelle märgistuses või kellega kaasas oleval veterinaartõendil või -sertifikaadil esineb vigu või vasturääkivusi, ei võeta kogumiskeskusesse vastu või et sellised veised isoleeritakse muudest kogumiskeskuses viibivatest ja sinna saabuvatest loomadest.

(8) Põllumajandusloomi vahendav isik tohib vahendada üksnes veiseid, kes on märgistatud, toodud ametlikult brutselloosivabast veisekarjast ning vastavad lõigetes 1–6 toodud nõuetele.

4. peatükk TÕRJE

§ 10. Brutselloosi kahtlusest või diagnoosimisest teatamine

(1) Veiste brutselloosi kahtlusest ja diagnoosimisest teavitab loomatauditõrje seaduse § 38 lõikes 1 nimetatud asutus ja isik Veterinaar- ja Toiduametit loomatauditõrje seaduse 4. peatüki 2. jaos kehtestatud korras.
[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(2) Loomapidaja on kohustatud teavitama veterinaararsti veise abordist.

(3) Brutselloosi kahtlusest või diagnoosimisest teatatakse «Loomatauditõrje seaduse» 4. peatüki 2. jaos kehtestatud korras.

§ 11. Brutselloosikahtlus

Brutselloosikahtluse korral peab loomapidaja haiguse kliiniliseks diagnoosimiseks, vajalike proovide võtmiseks, epidemioloogilise uuringu läbiviimiseks ning loomataudi leviku tõkestamise abinõude rakendamiseks kutsuma viivitama kohale veterinaarjärelevalveametniku.
[RT I, 11.12.2019, 4- jõust. 14.12.2019]

§ 12. Ametlikult brutselloosivaba veisekarja staatuse ja brutselloosivaba veisekarja staatuse peatamine ning kitsenduste kehtestamine

(1) Veterinaar- ja Toiduamet peatab karja ametlikult brutselloosivaba veisekarja staatuse, kui:
[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

- 1) paragrahvi 4 lõikes 3 toodud nõudeid ei täideta;
- 2) veiste karja toomisel ei järgita §-s 9 esitatud nõudeid või veisekari ei vasta mõnele muule selles määruses sätestatud nõudele, mille tulemusena tekib oht veiste nakatumiseks brutselloosi või ei ole võimalik tagada karja ametlikult brutselloosivaba veisekarja staatuse säilimist;
- 3) karja veistel kahtlustatakse laboratoorsete uuringute või kliiniliste tunnuste alusel brutselloosi;
- 4) veisekari on olnud otseses või kaudses kontaktis loomadega, kellel kahtlustatakse brutselloosi või kellel on diagnoositud brutselloos.

(2) Veterinaar- ja Toiduamet peatab karja brutselloosivaba veisekarja staatuse, kui:
[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

- 1) paragrahvi 5 lõikes 2 toodud nõudeid ei täideta;
- 2) veiste karja toomisel ei järgita §-s 9 esitatud nõudeid või veisekari ei vasta mõnele muule selles määruses sätestatud nõudele, mille tulemusena tekib oht veiste nakatumiseks brutselloosi või ei ole võimalik tagada karja brutselloosivaba veisekarja staatuse säilimist;
- 3) karja üle 30 kuu vanustel veistel kahtlustatakse laboratoorsete uuringute või kliiniliste tunnuste alusel brutselloosi;
- 4) veisekari on olnud otseses või kaudses kontaktis loomadega, kellel kahtlustatakse brutselloosi või kellel on diagnoositud brutselloos.

(3) Veterinaar- ja Toiduamet otsustab karja suhtes «Loomatauditõrje seaduse» §-des 45¹–45³ sätestatud kitsenduste või abinõude kohaldamise kooskõlas selle määrusega pärast ametlikult brutselloosivaba veisekarja staatuse peatamist või brutselloosivaba veisekarja staatuse peatamist, arvestades riskianalüüsi tulemusi.
[RT I 2010, 25, 122- jõust. 04.06.2010]

§ 13. Brutselloosi kahtluse korral rakendatavad kitsendused ja abinõud

Pärast brutselloosi kahtlusest teate saamist rakendatakse ettevõttes järgmisi kitsendusi ja abinõusid:

- 1) brutselloosikahtlase veisekarja ning sellega epidemioloogiliselt seotud karjade ametlikult brutselloosivaba veisekarja või brutselloosivaba veisekarja staatus peatatakse;
- 2) keelatakse veiste karjast väljaviimine muul eesmärgil kui tapmiseks tapamajas;
- 3) keelatakse punktis 1 nimetatud karja lehmadel saadud piima kasutamine toiduks ja söödaks enne kuumtöötlemist, mis hävitab brutselloositekitaja;
- 4) brutselloosikahtlusega veise vereproovi uuritakse vähemalt kahe seroloogilise meetodiga, millest üks on komplemendi sidumise reaktsioon. Abordi korral uuritakse asjakohaseid proove bakterioloogiliselt.

§ 14. Brutselloosikahtluse lõpetamine

Brutselloosikahtluse lõpetab Veterinaar- ja Toiduamet, kui § 13 punktis 4 nimetatud uuringute tulemused on negatiivsed.
[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 15. Brutselloosi diagnoosimine ning proovide võtmine ja laboratooriumi saatmine

(1) Veiste brutselloosi diagnoosimiseks kasutatakse brutselloositekitaja isoleerimist ja identifitseerimist ning seroloogilist uuringut.

(2) Brutselloosi ametlik diagnoos pannakse «Loomatauditõrje seaduse» § 37 lõikes 3 kehtestatud korras.

(3) Seroloogiliseks uuringuks kasutatakse seerumi aglutinatsiooni reaktsiooni, puhverdatudbrutsella-antigeeni reaktsiooni, komplemendi sidumise reaktsiooni, plasma aglutinatsiooni reaktsiooni, plasma ringproovi, piima ringproovi, mikroaglutinatsiooni reaktsiooni või vere või piima ensüümset immunosorbtsiooni analüüsi.

(4) Seroloogiliseks uuringuks võetakse veiselt vere- või piimaproov. Veise vere- või piimaproovid võib koondada. Koondproovi koondatavate proovide arv sõltub laboratooriumis kasutatavast uurimismeetodist. Koondproovide uurimisel tuleb tagada, et veiseid, kelle proov sisaldub koondproovis, oleks võimalik kindlaks teha.

(5) Veiste abortide korral võtab veterinaarjärelevalveametnik proovid bakterioloogiliseks uuringuks. Uurimismaterjaliks võetakse aborteerunud loode või loote magu, kopsud ja muud siseorganid ning lootekestad. [RT I, 29.03.2018, 1- jõust. 01.04.2018]

(6) Proov märgistatakse ning varustatakse kaaskirjaga. Kaaskirjas peab olema märgitud teave, mis võimaldaks kindlaks teha loomapidaja, karja, kuhu veis kuulub, veise, kellelt proov on võetud ning proovi võtmise aja. Proovi säilitatakse ja transporditakse lekkekindlas konteineris temperatuuril +2 kuni +4 °C. Veterinaarjärelevalveametnik toimetab proovi viivitamata laboratoriumisse. [RT I, 29.03.2018, 1- jõust. 01.04.2018]

(7) Uurimismaterjal võetakse ning uuringud tehakse järgides käsiraamatu viimase väljaande juhiseid ning Euroopa Komisjoni määruse 535/2002/EÜ nõudeid.

§ 16. Ravi

Brutselloosi ravi on keelatud.

§ 17. Brutselloosi diagnoosimise korral rakendatavad kitsendused ja abinõud

(1) Pärast brutselloosi ametlikku diagnoosimist rakendatakse taudipunktis järgmisi kitsendusi ja abinõusid:

1) nakatunud karja ametlikult brutselloosivaba või brutselloosivaba veisekarja staatus tunnistatakse kehtetuks ning karjaga epidemioloogiliselt seotud karjade ametlikult brutselloosivaba veisekarja või brutselloosivaba veisekarja staatus peatatakse;

2) korraldatakse epidemioloogiline uurimine;

3) kõik taudipunktis olevad veised ja muud brutselloosile vastuvõtlikud loomad hukatakse viivitamata veterinaarjärelevalveametniku kontrolli all viisil, mis välistab nakkuse leviku. Veterinaar- ja Toiduamet võib lubada kliiniliselt tervete loomade väljavedu tema määratud tapamajja teistest loomadest eraldi ning neilt saadud liha saadetakse kohe kuumtöötlemisele, mis hävitab brutselloositekitaja. Veterinaar- ja Toiduamet võib lubada taudipunktis asuvad muude vastuvõtlike loomaliikide loomad tapmata jätta, kui neid peetakse eraldi loomakasvatushoones või -rajatistes, kui epidemioloogiline uurimine näitab, et nakkuse ülekandumine kõnealustele loomadele on välistatud ja seda kinnitab läbiviidud seroloogilise uuringu tulemus;

[RT I, 29.03.2018, 1- jõust. 01.04.2018]

4) korraldatakse surnud või tapetud veise ja muu brutselloosile vastuvõtliku looma korjuse nõuetekohane kahjutustamine Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1774/2002 (ELT L 300, 14.11.2009, lk 1–33), artikli 13 kohaselt.

[RT I 2010, 25, 122- jõust. 04.03.2011]

5) inimeste, veokite ja loomade liikumist taudipunkti ja sealt välja ning taudipunkti sees lubatakse üksnes Veterinaar- ja Toiduameti loal;

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

6) inventari, sööda, loomsete saaduste, jätmete ning muude esemete, mis võivad olla brutselloositekitajatega saastunud ja mida ei ole võimalik desinfitseerimise teel kahjutustada, hävitatakse veterinaarjärelevalveametniku kontrolli all viisil, mis välistab nakkuse leviku;

[RT I, 29.03.2018, 1- jõust. 01.04.2018]

7) esemeid, mis võivad olla brutselloositekitajatega saastunud, võib taudipunkti välja viia Veterinaar- ja Toiduameti loal pärast nõuetekohast puhastamist ja desinfitseerimist;

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

8) veise või mõne teise brutselloosile vastuvõtliku looma veoks või temaga kokku puutunud eseme veoks kasutatavad veovahendid, konteinerid ja inventar desinfitseeritakse enne ja pärast vedu;

9) keelatakse punktis 1 nimetatud karja lehmadel saadud piima kasutada toiduks ja söödaks enne kuumtöötlemist, mis hävitab brutselloositekitaja.

(2) Brutselloosi puhkemise korral kehtestab Veterinaar- ja Toiduamet «Loomatauditõrje seaduse» § 43³ kohaselt veiste brutselloosi tõrjumiseks loomatauditõrje programmi (edaspidi *brutselloosi tõrjeprogramm*) ning korraldab selle rakendamist. Veterinaar- ja Toiduamet esitab brutselloosi tõrjeprogrammi Euroopa Komisjonile.

[RT I 2010, 25, 122- jõust. 01.01.2011]

(3) Veterinaar- ja Toiduamet peab arvestust brutselloosi tõrjeprogrammiga hõlmatud ning sellega hõlmamata veiste ja veisekarjade, brutselloosikahtlaste ja nakatunud veiste ja veisekarjade, samuti nakatumise tõttu Veterinaar- ja Toiduameti korraldusel tapetud veiste kohta.

(4) Aruanne brutselloosi tõrjeprogrammi raames tehtud veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli toiminguteks ning nende tulemuste ja brutselloosi tõrjeprogrammi rakendamiseks tehtud kulutuste kohta esitatakse Euroopa Komisjonile igal aastal kuni Eestile ametlikult veiste brutselloosivaba staatuse andmiseni või taastamiseni.

[RT I, 28.06.2014, 76- jõust. 01.07.2014]

(5) Lisaks selles paragrahvis sätestatud kitsenduste ja abinõude rakendamisele võib Veterinaar- ja Toiduamet vajaduse kohaselt anda «Loomatauditõrje seaduse» §-des 45¹–45³ nimetatud korraldusi ning rakendada seal toodud kitsendusi ja abinõusid.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(6) Veterinaar- ja Toiduamet lõpetab taudipunktis kitsendused varemalt 21 päeva pärast kõikide taudipunktis olnud veiste ja teiste brutselloosile vastuvõtlike loomade tapmist, korjaste hävitamist ning taudipunktis läbiviidud lõpp-puhastust ja desinfektsiooni.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 18. Epidemioloogiline uurimine ja karjade ülevaatus

(1) Epidemioloogilise uurimise käigus selgitatakse välja:

- 1) võimalik brutselloosi nakkusallikas ja nakkuse edasikandumise võimalused taudipunktist;
- 2) muud ettevõtted, kus peetakse brutselloosile vastuvõtlikke loomi, kes võisid punktis 1 nimetatud nakkusallikaga otseselt või kaudselt kokku puutuda.

(2) Lõike 1 punktis 2 nimetatud ettevõttes korraldab veterinaarjärelevalveametnik brutselloosile vastuvõtlike loomade kliinilise ülevaatus ja võtab proovid seroloogiliseks või bakterioloogiliseks uuringuks.

[RT I, 29.03.2018, 1- jõust. 01.04.2018]

§ 19. Puhastus ja desinfektsioon

(1) Pärast loomade kõrvaldamist taudipunktist puhastatakse ja desinfitseeritakse seal olevad loomakasvatushooned ja -rajatised ning taudipunkti vahetult ümbritsev territoorium veterinaarjärelevalveametniku kontrolli all.

[RT I, 28.06.2014, 76- jõust. 01.07.2014]

(2) Desinfitseerimiseks kasutatakse üksnes Veterinaar- ja Toiduameti poolt lubatud desinfitseerimisvahendeid, järgides nende tootja poolt etteantud kasutamishügieeni ja veterinaarjärelevalveametniku korraldusi ja juhiseid.

[RT I, 28.06.2014, 76- jõust. 01.07.2014]

§ 20. Veisekarja ametlikult brutselloosivaba veisekarja või brutselloosivaba veisekarja staatuse taastamine

(1) Veterinaar- ja Toiduamet taastab veisekarja ametlikult brutselloosivaba veisekarja staatuse, mis on peatatud § 12 lõike 1 alusel, või brutselloosivaba veisekarja staatuse, mis on peatatud § 12 lõike 2 alusel, ning ametlikult brutselloosivaba veisekarja või brutselloosivaba veisekarja staatuse, mis on peatatud § 13 lõike 1 punkti 1 alusel, kui staatuse peatamise tinginud asjaolud on ära langenud ja karjas läbiviidud § 13 lõike 1 punktis 4 toodud uuringute tulemus on negatiivne.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(2) Taudipunktis olnud loomadega epidemioloogiliselt seotud veisekarja ametlikult brutselloosivaba veisekarja või brutselloosivaba veisekarja staatuse, mis on peatatud § 17 lõike 1 punkti 1 alusel, taastab Veterinaar- ja Toiduamet, kui on täidetud järgmised nõuded:

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

- 1) veistel ei ole ilmnenu brutselloosi kliinilisi tunnuseid vähemalt kuue kuu vältel;
- 2) üle 12 kuu vanused veised on uuritud brutselloosi suhtes kas individuaalsete vereproovide seroloogilise uuringuga ajavahemikuga kolm kuni 12 kuud või on tehtud kolm piimaproovide seroloogilist uuringut kolmekuuse ajavahemikuga, millele järgneb vähemalt kuus nädalat hiljem individuaalsete vereproovide seroloogiline uuring. Uuringud tehakse Euroopa Komisjoni määruse 535/2002/EÜ nõuete kohaselt ja uuringu tulemus on kõikidel juhtudel negatiivne.

(3) Veterinaar- ja Toiduamet taastab ettevõtte veisekarja ametlikult brutselloosivaba staatuse või brutselloosivaba staatuse, mis on tunnistatud kehtetuks § 17 lõike 1 punkti 1 alusel, kui staatuse kehtetuks tunnistamise tinginud asjaolud on ära langenud ja karjas ei ole ühtegi brutselloosikahtlast või nakatunud veist, §-s 18 nimetatud ülevaatus on lõpule viidud ja kitsendused on Veterinaar- ja Toiduameti poolt lõpetatud ning juhul, kui ettevõttesse on toodud uusi veiseid, on need pärit ametlikult brutselloosivabast veisekarjast.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 21. Taudipunktis olnud veistega epidemioloogiliselt seotud muudest vastuvõtlikest loomaliikidest loomade brutselloosialase staatuse selgitamine

(1) Taudipunktis olnud veistega epidemioloogiliselt seotud lamba- ja kitsekarjades uuritakse kõiki vähemalt kuuekuuseid loomi seroloogiliselt Rose-Bengali reaktsiooni või komplemendi sidumise reaktsiooniga kaks korda vähemalt kuuekuuse ajavahemikuga.

(2) Taudipunktis olnud veistega epidemioloogiliselt seotud seakarjades uuritakse kõiki suguküpsed sigu seroloogiliselt Rose-Bengali reaktsiooni või komplemendi sidumise reaktsiooniga vähemalt kuuekuuse intervalliga.

(3) Kui lõigetes 1 ja 2 nimetatud uuringute tulemused on negatiivsed, loetakse kari brutselloosivabaks.

(4) Kui lõigetes 1 ja 2 nimetatud uuringutel saadakse positiivne tulemus, loetakse kari brutselloosikahtlaseks ning Veterinaar- ja Toiduamet võib anda «Loomatauditõrje seaduse» §-des 45¹–45³ nimetatud korraldusi ja rakendab seal toodud abinõusid.
[RT I 2010, 25, 122- jõust. 04.06.2010]

5. peatükk **RAKENDUSSÄTE**

§ 22. Rakendussäte

Kuni Euroopa Komisjoni poolt Eesti ametlikult brutselloosivabaks tunnistamiseni võib Veterinaar- ja Toiduamet § 17 lõikes 2 nimetatud brutselloositõrje programmi raames muuta § 4 lõike 3 punktis 1 toodud uuringute sagedust järgmiselt:

- 1) kui kuni 1% veisekarjadest on nakatunud, võib igal aastal läbi viia kaks piima koondproovide uuringut piima ringprooviga või kaks piima koondproovide uuringut EIA-ga vähemalt kolmekuuse intervalliga või ühe vereproovide seroloogilise uuringu;
- 2) kui vähemalt 99,8% veisekarjadest on olnud vähemalt neli aastat ametlikult brutselloosivabaks tunnistatud, võib uuringutevahelist intervalli pikendada kahele aastale, eeldusel et uuritakse kõiki üle 12-kuuseid veiseid; kui iga-aastaseid uuringuid jätkatakse, on lubatud piirduda ka ainult üle 24-kuuste veiste uurimisega.

¹Nõukogu direktiiv 64/432/EMÜ ühendusesisest veiste ja sigadega kauplemist mõjutavate loomatervishoiu probleemide kohta (EÜT 121, 29.07.1964, lk 1977–2012), muudetud direktiividega 97/12/EÜ (EÜT L 109, 25.04.1997, lk 1–37), 98/46/EÜ (EÜT L 198, 15.07.1998, lk 22–39), 2000/15/EÜ (EÜT L 105, 03.05.2000, lk 34–35), 2000/20/EÜ (EÜT L 163, 04.07.2000, lk 35–36), 2006/104/EÜ (ELT L 363, 20.12.2006, lk 352–367), 2008/73/EÜ (ELT L 219, 14.08.2008, lk 40–54) ja 2013/20/EL (ELT L 158, 10.06.2013, lk 234–239), määrustega (EÜ) nr 535/2002 (EÜT L 80, 23.03.2002, lk 22–28), (EÜ) nr 1226/2002 (ELT L 179, 09.07.2002, lk 13–18), (EÜ) nr 21/2004 (ELT L 5, 09.01.2004, lk 8–17) ja (EÜ) nr 1/2005 (ELT L 3, 05.01.2005, lk 1–44) ning otsustega 2001/298/EÜ (EÜT L 102, 12.04.2001, lk 63–68), 2007/729/EÜ (ELT L 294, 13.11.2007, lk 26–35), 2008/984/EÜ (ELT L 352, 31.12.2008, lk 38–45) ja 2009/976/EÜ (ELT L 336, 18.12.2009, lk 36–41).
[RT I, 28.06.2014, 76- jõust. 01.07.2014]